

זמן	אזור	כותרת	גזענות מדיניות דרך	התנגדות לגזענות	גזענות תרבות דרך	התנגדות תרבות דרך	קישורים/מדיה
2000 לפנה"ס - 500 לספירה	מצרים, האימפריה הרומית, יוון,	עבדות בעת העתיקה	בחברות עתיקות כגון יוון, רומא ומצרים, העבדות הייתה מוסד נפוץ אך טרם התבססה על אידיאולוגיה גזעית. העבדים היו בעיקר שבויי מלחמה, חייבים, פושעים או קורבנות פשיטות, והשעבוד נבע בעיקר ממעמד חברתי, תועלת כלכלית וכיבוש - לא מהנחה בדבר נחיתות ביולוגית. עם זאת, עצם קיומה של מערכת העבדות יצרה את הרעיון של העבד כנחות חברתית. באזורים מסוימים החלו הבדלי גוון עור להיקשר למעמד נחות, כמו ההבחנה		בדרך א' של "הפוליטיקה", אריסטו מסביר בהרחבה את ההצדקה לעבדות, בראש ובראשונה על בסיס לידה (ראו נספחים)		עבדות - בריטניקה אריסטו הפוליטיקה

				<p>הרומית בין "ברברים" ל"אנשים מתורבתים". למרות שלא הייתה מבוססת על גזע, העבדות בעת העתיקה תרמה לעיצוב מושגים שבעתיד שימשו להצדקת עבדות גזעית - ובראשם הרעיון כי קבוצות אנושיות מסוימות מתאימות מטבען לשעבוד, וכן הדה-הומניזציה המשפטית של העבדים, שהוגדרו כרכוש חסר זכויות.</p>			
<p>קאסטות - בריטניקה Varna - Hinduism - Britannica Dalit - Britannica</p>				<p>עם הכיבוש הארי בהודו (תקופת הוודות) מערכת הקאסטות ההינדית קיבעה הבחנה היררכית בין קבוצות לפי לידה, עם איסור חמור על נישואין בין-קאסטניים, מגע, מגורים משותפים</p>	<p>מערכת הקאסטות</p>	הודו	1500 לפנה"ס

				<p>ותעסוקה משותפת. הווארנה העליונה – כוהנים/הברהמיני ים, וארנה שנייה – לוחמים, וארנה שלישית – סוחרים, וארנה רביעית – פועלים.</p> <p>קבוצות הדלית ה"טמאה" הודרה מהמרחב הציבורי והוגבלה לתפקידים נחותים ומזהמים.</p>			
History of china britannica				<p>במשך רוב ההיסטוריה שלה, סין פעלה מתוך השקפת עולם סינוצנטרית, אשר ראתה בסין עצמה עליונה מבחינה תרבותית וחומרית על פני אומות אחרות. השקפה זו בלטה במיוחד בשושלות האן ומינג, ועוגנה</p>	סינוצנטריות	סין	<p>200 לפנה"ס - 200 לספירה, 1368-1644 (וברמות שונות עד היום)</p>

				<p>בחוק ב"מערכת המחוות", מסגרת ליחסי חוץ שבה שליטים זרים היו אמורים לפנות לקיסר הסיני כאל אדונם ולגלות נאמנות מוחלטת (בולט מאד ביחסי סין יפן המוקדמים). זרים נתפסו לעיתים קרובות כ"ברברים", והקשרים האישיים עמם הוגבלו לעיתים כדי למנוע "זיהום תרבותי".</p>			
<p>עלילת דם בריטניקה</p>		<p>עלילות הדם היו האשמות נוצריות שיהודים רוצחים ילדים נוצריים למטרות פולחן ומשתמשים בדמם להכנת מצות פסח. המקרה המתועד הראשון עסק בויליאם מנוריץ' (1144), שמותו יוחס ליהודים על ידי תומאס ממונמות', אשר</p>			<p>עלילות דם</p>	<p>אירופה</p>	<p>המאות 12-ה-13</p>

		<p>הפך את הסיפור להגיוגרפיה נוצרית. ההאשמה השתלבה בתפיסה נוצרית שציירה את היהודים כאויבי האל ובני בריתו של השטן, על בסיס תיאולוגיה נוצרית שהשתרשה מימי אוגוסטינוס. מאוחר יותר, פרשת ין מלינקולן (1255) הביאה להוצאתם להורג של 19 יהודים, והשרישה את עלילת הדם בפולקלור, באמנות ובשירים האירופיים.</p>					
<p>יואן בריטניקה</p>				<p>ההיסטוריה של סין כוללת תקופות שבהן מוצא אתני ומעמד חברתי הפכו לבסיס למערכות אפליה רשמיות, בעיקר תחת שושלות כובשות שאינן</p>	<p>אפליה גזעית בשושלת יואן</p>	סין	1271-1368

				<p> "האן" (מתוך סין), כמו שושלת יואן המונגולית. שושלת יואן חילקה את האוכלוסייה לארבע רמות היררכיות על פי מוצא אתני, והעניקה פריבילגיות למונגולים ובעלי בריתם, תוך הגבלת זכויותיהם של קבוצות כמו הסינים הדרומיים ("נאנרן") מלהחזיק בתפקידים בכירים. </p>			
				<p> בשנת 1449 נחקקו בטולדו התקנות הראשונות של "טוהר הדם", אשר קבעו שיש להוכיח מוצא "נוצרי טהור", ללא שורשים יהודיים או מוסלמיים, כתנאי לגישה לתפקידים </p>	טוהר הדם	ספרד	המאות ה-15 וה-16

				<p>ציבוריים, כנסייתיים, מוסדות חינוך, מסדרים צבאיים ועוד. תקנות אלו, שהפכו לרווחות ברחבי ספרד במאות ה-15-17, לא התבססו על אמונה דתית אלא על לידה ושושלת, והובילו להדרה תורשתית של משפחות שלמות, גם לאחר דורות של חיים כנוצרים. כך התבססה הבחנה בין "נוצרים ישנים" ל"נוצרים חדשים" (מומרים), והופיע מודל מוקדם של גזענות ביולוגית-משפטי ת: הבחנה בין בני אדם על בסיס דם.</p>			
קולומבוס – בריטניקה	ברתולומה דה לס קסאס, כומר דומיניקני ספרדי,	חואן חניס דה ספולוודה, תיאולוג ספרדי		קולומבוס מגיע בטעות לאי בקריביים במקום	גילוי אמריקה - תחילת הקולוניאליזם	אמריקה	1492

<p>לס קסאס – בריטניקה</p> <p>ספולוודה – בריטניקה</p> <p>ויאדוליד – ויקיפדיה</p>	<p>קרא לביטול העבדות של העמים הילידיים באמריקות בחיבורו "A Short Account of the Destruction of the Indies".</p> <p>ב"דיבייט ויאדוליד" (1550-1551) התעמתו השניים על זכויות הילידים. אף שלא התקבלה הכרעה רשמית, הדיון סימן את תחילתו של שיח מוסרי על זכויות האדם בהקשר קולוניאלי.</p>	<p>טען כי הילידים הם "ברברים" ו"עבדים מטבעם" ולכן יש לשעבדם לטובת "הציוויליזציה" (Democrates) (Alter).</p>		<p>להודו. מסעותיו סללו את הדרך לקולוניאליזם באמריקה: התיישבות, ניצול והשמדה של תרבויות ילידיות.</p>	<p>האירופי</p>		
				<p>מעצמות אירופה – בראשן פורטוגל, ספרד, בריטניה וצרפת – הקימו מערכת סחר גלובלית שנשענה על חטיפת מיליוני אפריקאים והעברתם בכפייה</p>	<p>סחר העבדים הטרנס-אטלנטי</p>	<p>מערב אפריקה < האיים הקריביים, אירופה, אמריקה הצפונית והדרומית</p>	<p>1808–1526</p>

				כ"סחורה" לעולם החדש. העבדים הועסקו בכפייה במטעים, מכרות ובבתים. צורת עבדות זו הפכה ממעמד זמני למעמד גזעי תורשתי.			
<p>דרוויניזם חברתי – בריטניקה קולוניאליזם – מערבי בריטניקה</p> <p>מאמר על ג'י חיות אנושיים – Jim Crow Museum</p>		<p>1. הדרוויניזם החברתי, שהופץ על ידי דמויות כמו הרברט ספנסר, יישם את רעיון "הישרדות הכשירים ביותר" על חברות אנושיות והצדיק אי-שוויון גזעי, קולוניאליזם ואימפריאליזם. הוא ביסס את הרעיון של עליונות גזעים כמו האנגלו-סקסים והארים.</p> <p>2. בתערוכות פופולריות שהתקיימו בין סוף המאה ה-19 לאמצע המאה ה-20, הוצגו בני אדם מאפריקה,</p>		<p>הקמת מושבות, ניצול משאבים ושליטה על מסחר לטובת המדינה השלטת. מוסדות ותרבות אירופיים הוטמעו באזורים נכבשים ויצרו מערכות דיכוי ואי-שוויון עמוקות.</p>	<p>התרחבות הקולוניאליזם והצדקות גזעניות</p>	אירופה והעולם	1900–1500

		<p>אסיה ואמריקה הלטינית בתפאורה מבוימת כ"פרימיטיביים". המופעים נשענו על אידאולוגיות כמו גזענות מדעית ודרוויניזם חברתי, אשר תיארו עמים לא-אירופיים כנחותים אבולוציונית. גני החיות האנושיים שימשו הן כבידור המוני והן כתעמולה גזענית, ויצרו דה-הומניזציה מוחלטת של הנצפים.</p>					
<p>Britannica - Burakumin</p>	<p> Lullaby ... שיר ערש עתיק שהיה נפוץ בקהילת הבוראקומין, אומץ בשנות ה-60 כשיר הנושא של המאבק.</p>			<p>הבוראקומין היו קבוצה חברתית מוקצית בתרבות היפנית, שזוהתה עם "זוהמה" רוחנית בשל עיסוקם בעבודות שנתפסו כטמאות (כמו עיבוד עורות וקבורה). בתקופת אדו (1867–1603)</p>	הבוראקומין	יפן	<p>המאה ה-17 עד אמצע שנות ה-60 של המאה ה-20</p>

				<p>הם הופרדו בחוק והוגבלו בלבוש, בתנועה, ובמגע עם אחרים. אף כי "שחררו" רשמית ב-1871, האפליה נמשכה בפועל - נישואין, תעסוקה וחיים ציבוריים נשללו מהם, והם חיו באלפי קהילות מבודדות. רק במאה ה-20 החלו להיאבק ולדרוש זכויות. מקרה בולט לגזענות מבנית שאינה מבוססת על גזע ביולוגי.</p>			
<p>Slavery in the U.S. – Britannica</p> <p>Nat Turner – Britannica</p> <p>Fugitive Slave Acts – Britannica</p> <p>קוטון מאתר</p>		<p>הצדקה פסודו מדעית - הקרניומטריה - מדידת גולגולות לצורכי סיווג גזעי. מורטון (מפתח השיטה) טען כי ניתן למדוד את "קיבולת המוח" של קבוצות אתניות שונות, והסיק כי לבנים הם בעלי נפח גולגולת הגדול</p>	<p>מרד נט טרנר (1831) - טרנר, שחר שראה עצמו כנביא שליח האל, הוביל מרד עקוב מדם שהביא למותם של כשישים משעבדים לבנים ולפחות מאה שחורים.</p>	<p>בשנת 1619 הגיעו העבדים האפריקאים הראשונים לעיירה ג'יימסטאון, וירג'יניה.</p> <p>חוק מ-1662 קבע כי מעמד הילד ייקבע לפי האם – צעד שנועד להבטיח שמעמד העבדות יעבור בירושה,</p>	<p>מוסד העבדות בארצות הברית</p>	ארצות הברית	1865–1619

<p>סמואל מורטון בריטניקה</p>		<p>ביותר, ואפריקאים - הקטן ביותר.</p> <p>הצדקה דתית - הפוריטן קוטון מאתר כתב חיבור על יחס "נכון" בין אדון למשרת. מאתר טוען שעבדות היא חלק מסדר העולם האלוהי, ומעודד עבדים להתייחס לאדוניהם "כמו לאל עצמו". במקביל, הוא מטיל אחריות רוחנית ודתית על האדונים. כך הופכת העבדות ל"מפעל גאולה".</p> <p>ספרות מסעות - בספר המסע "אפריקה" (1670), ג'ון אוגילבי תיאר את תושבי הדרום כ"שחורים כפחם", "חסרי שפה", ו"בלתי אנושיים כמעט". של הדימוי</p>		<p>גם במקרי אונס של שפחות.</p> <p>חוק העבד הנמלט (1850) חייב את כלל האזרחים (כולל במדינות הצפון) לשתף פעולה בלכידת עבדים נמלטים, והעניק תמריצים כלכליים למלשינים.</p>			
--	--	---	--	---	--	--	--

		<p>“יבשת אילמת” הופך את אפריקה למרחב של חוסר תרבות, חוסר אנושיות וחוסר תקשורת.</p>					
<p>Olaudah Equiano – Britannica</p> <p>Phillis Wheatley – Britannica</p> <p>Harriet Beecher Stowe – Britannica</p> <p>Spirituals – African American Music</p>	<p>אולאודה אקוויאנו (1789) פרסם אוטוביוגרפיה, ספר חשוב שחשף את זוועות הסחר והעבדות.</p> <p>פיליס וויטלי, משוררת אפרו-אמריקאית משוחררת, פרסמה שירה נוצרית ופוליטית כנגד העבדות כבר בשנות ה-1770.</p> <p>הארייט ביצ'ר סטואו פרסמה את אוהל הדוד תום (1852), ספר שמכר מיליונים והשפיע על דעת הקהל בצפון.</p>				<p>התנגדות תרבותית לעבדות</p>	ארצות הברית	1865–1770

	<p>ספיריטואלז מוקדמים – שירי עבדים בעלי מסרים חתרניים וחזון חירות ("Go Down Moses", "Wade in the Water"). (ראו נספחים)</p>						
קאסטות בריטניקה				בתקופת השלטון הבריטי, מערכת הקאסטות הפכה מעניין חברתי-דתי בלבד למבנה בירוקרטי. ההדרה של הדליתים ("טמאים") הוסדרה בפועל, והם הודרו ממוסדות חינוך, ממשל, דת וחברה, תוך אלימות פיזית ממוסדת.	מערכת הקאסטות תחת השלטון הבריטי	הודו	המאה ה-19
Slavery britannica			ב-1807 חוקקה בריטניה את ביטול הסחר בעבדים, ובעקבותיה גם		ביטול העבדים	בריטניה, ארצות הברית	1807–1808

			<p>ארצות הברית ב-1808.</p> <p>גם לאחר ביטול סחר העבדים, המשיכה העבדות עצמה להתקיים בעוצמה באמריקה, ובצורות עקיפות ברחי האימפריה הבריטית.</p>				
<p>הצהרת האמנציפציה בריטניה</p>			<p>ב-1863 פרסם הנשיא לינקולן את הצהרת האמנציפציה, שהכריזה על שחרור העבדים בכל המדינות המורדות.</p> <p>אף שהצהרה לא ביטלה את העבדות מבחינה חוקית, היא שינתה את טבע המלחמה ממאבק פוליטי למאבק מוסרי.</p>	<p>מלחמת האזרחים נפתחה בעקבות הקרע בין מדינות הדרום התומכות בעבדות לבין מדינות הצפון. העבדות הייתה הבסיס הכלכלי, המשפטי והתרבותי של מדינות הדרום.</p>	<p>מלחמת האזרחים והצהרת האמנציפציה</p>	ארצות הברית	1861–1865

		<p>לאחר מלחמת האזרחים, נועדה תקופת השיקום לשלב את האפרו-אמריקאים המשוחררים מהעבדות בתוך החברה ובפוליטיקה. בתקופה זו נחקקו מדיניות פדרלית מהפכנית, כולל התיקונים ה-14 וה-15 לחוקה, שהעניקו אזרחות, הגנה שווה על פי חוק וזכות בחירה לגברים שחורים. גברים שחורים לקחו חלק משמעותי בפוליטיקה הדרומית, כיהנו בבתי נבחרים מדינתיים ובקונגרס, ונכתבו חוקות מדינתיות חדשות.</p>		תקופת השיקום	דרום ארצות הברית	1865–1877
<p>ג'ים קרואו בריטניקה</p>	<p>מופע המינסטרל היה צורת בידור</p>		<p>לאחר סיום השיקום, הדרום הלבן החזיר לעצמו שליטה</p>	<p>חקיקת חוקי ג'ים קרואו</p>	ארצות הברית	1877

<p>הופעת מינסטרל של השיר Jump Jim Crow</p> <p>קטע מתוך הסרט דמבו (1941) המבוסס על מופעי מינסטרל (דמות העורב הראשית נקראת Jim Crow)</p>	<p>אמריקאית פופולרית מראשית המאה ה-19 ועד ראשית המאה ה-20, שהתאפיינה בהופעת שחקנים לבנים באיפור שחור ("בלאקפייס") שגילמו דמויות מוקצנות של אפרו-אמריקאים. המופעים הללו התבססו רבות על סטריאוטיפים גזעניים גסים לשם בידור, ודמויות כמו "ג'ים קרואו" (הבסיס לשם החוקים) נולדו</p>			<p>דרך רפורמות חוקתיות מקומיות וגל של חקיקה שמיסד את ההפרדה הגזעית. חוקי ג'ים קרואו הגדירו את אפרו-אמריקאים כתושבים סוג ב' – בהפרדה בתחבורה, חינוך, מוסדות ציבוריים, גישה לשירותים והצבעה. פסק הדין פלסי נגד פרגוסון (1896) הכשיר את עקרון "נפרד אך שווה" שהפך לעמוד תווך של אפליה מעוגנת בחוק.</p>			
--	---	--	--	---	--	--	--

	מתוך המסורת הזו.						
ועידת ברלין - בריטניקה				הוועידה, בראשות אוטו פון ביסמרק, כינסה את מעצמות אירופה כדי להסדיר את "חלוקת אפריקה" ביניהן ללא כל ייצוג אפריקאי. היא סימנה שלב מתקדם בגזענות ממוסדת בכך שהעניקה לגיטימציה ל"זכות" של מדינות אירופה לשלוט באפריקה ובתושביה, מתוך אינטרס כלכלי בלבד.	ועידת ברלין - חלוקת אפריקה בין המעצמות	ברלין (בנוגע לאפריקה ואירופה)	1885–1884
		"לב המאפליה" (1899) מאת ג'וזף קונרד תיאר את השחיתות והאכזריות במערכת		תחת שלטון האישי של המלך לאופולד השני מבלגיה, הפכה מדינת קונגו החופשית לסמל של אכזריות	מדינת קונגו החופשית	קונגו (מרכז אפריקה)	1908–1885

		<p>הקולוניאלית בקונגו. היצירה זכתה לפרשנויות ביקורתיות על הקולוניאליזם, אך גם לביקורת עצמה על תיאורה הגזעני של הדמויות האפריקאיות.</p>		<p>וניצול קולוניאלי קיצוני, בעיקר סביב תעשיית הגומי. המשטר הפעיל מדיניות של עבודות כפייה בליווי אלימות קשה, עינויים וכריתת איברים - שהובילו לקריסה דמוגרפית עצומה ולמותם של כמחצית מהאוכלוסייה. זו יכולה לשמש כדוגמא לאכזריות ולמחיר האנושי של הקולוניאליזם המערבי.</p>			
NAACP בריטניה			<p>בשנת 1909 נוסד ה-NAACP - ארגון זכויות האזרח הוטיק ביותר בפעולתו בארצות הברית, על ידי אקטיביסטים שחורים. מטרתו: להיאבק באפליה גזעית ולהבטיח שוויון בזכויות אזרח, בעיקר באמצעים</p>		<p>הקמת ה-NAACP</p>	ארצות הברית	1909

			משפטיים, חינוכיים ואקטיביסטיים.				
הולדתה של אומה בריטניקה (ראו נספחים)		הסרט האילם הולדתה של אומה של ד. וו. גריפית', יצא בשנת 1915, נחשב לאבן דרך מבחינת טכניקה קולנועית והיה להצלחה מסחרית גדולה. הסרט מתאר את מלחמת האזרחים האמריקאית ואת תקופת השיקום. הסרט מציג נקודת מבט גזענית בוטה: הוא מציג את האפרו-אמריקאי ם באופן שלילי ואת חברי הקו קלוקס כגיבורים. פעילי זכויות אזרח, ובהם ה-NAACP, מחו על הסרט מיד עם צאתו, ארגנו הפגנות וניסו להביא לאיסור הצגתו. למרות			יצאת הסרט Birth of a Nation	ארצות הברית	1915

			מאמצי ההתנגדות המרשימים, הצלחת הסרט הובילה לתחייה מחודשת ורחבת היקף של הקו קלוקס קלאן.				
<p>רצח העם הארמני בריטניה</p>	<p>קהילות ארמניות ברחבי העולם פועלות כבר יותר ממאה שנה להשגת הכרה ולשימור זיכרון העם. המחקר ההיסטורי המודרני מכיר באופן חד משמעי באירועים כרצח עם, למרות ההכחשה המתמשכת מצד טורקיה.</p>	<p>דעות קדומות ממושכות כלפי ארמנים, שנתפסו כמצליחים כלכלית, בלתי נאמנים פוליטית וזרים דתית, תרמו לתמיכה ציבורית במדיניות הקיצונית. התעמולה תיארה את הארמנים כאויבים פנימיים וכמשתפי פעולה עם גורמים זרים. ההקצנה של התנועה הלאומנית של הטורקים הצעירים הובילה לאידאולוגיה שראתה באחידות אתנית תנאי להישרדות</p>		<p>שלטון הטורקים הצעירים של האימפריה העות'מאנית פתח במהלך מלחמת העולם הראשונה במסע גירוש והשמדה נגד האוכלוסייה הארמנית. בתירוץ של ביטחון לאומי, ובייחוד לאחר תבוסות צבאיות, גורשו הארמנים מהצבא, פורקו מנשקם והוצאו להורג. במאי 1915 חוקק הפרלמנט העות'מאני חוק שהתיר גירוש המוני ממזרח אנטוליה. הגירושים לוו בטבח, הרעבה וצעדות כפיות</p>	<p>רצח הארמני העם</p>	<p>האימפריה העות'מאנית (אנטוליה המזרחית, סוריה)</p>	<p>1915-1916</p>

		המדינה.		למחנות מדבריים בסוריה. בין 600,000 ל-1.5 מיליון ארמנים נספו. מטרת המדיניות הייתה ליצור מדינה טורקית הומוגנית מבחינה אתנית.			
טולסה 1921 בריטניקה		אלימות ואיום באלימות היו אמצעים מרכזיים לאכיפת משטר ג'ים קרואו. לינצ'ים המוניים שבוצעו על ידי המון לבן שימשו ככלי טרור שנועד להרתיע ולדכא את השאיפות לשוויון של הקהילה השחורה. בין ה-31 במאי ל-1 ביוני 1921 התרחש הטבח בטולסה, אוקלהומה, בו הוחרבה שכונת גרינווד, שכונתה "וול סטריט" השחורה. האירוע התחיל			תרבות הלינץ' - הטבח בטולסה, אוקלהומה	ארצות הברית	1921

		<p> בעקבות האשמה של אדם שחור בתקיפה של אישה לבנה, האשמה שהוכחה ככוזבת, שהובילה לדיווח בעיתון שקרא ללינץ'. במשך שמונה־עשרה שעות, אלפי לבנים חמושים פלשו לגרינווד, בזזו ושרפו למעלה מאלף בתים ועסקים, והרגו בין חמישים לשלוש מאות איש, תוך שיתוף פעולה פעיל של המשמר המקומי עם הפורעים. לפי מספר עדויות, מטוסי קרב של צבא ארה"ב שומשו במהלך הטבח להפצצת השכונה. לאחר הטבח, חבר מושבעים לבן כולו הטיל את האשמה על תושבי גרינווד, </p>					
--	--	---	--	--	--	--	--

		ולא הועמד אף אדם לבן לדין על הפשעים שבוצעו.					
Rebecca Brenner Graham, How American Racism Shaped Nazism, (AAIHS (2017			האידאולוגיה הנאצית העריצה את המודל האמריקאי של היררכיה גזעית בין השאר בעקבות השימוש שלה בסטנדרטים משפטיים גמישים ולעיתים מעורפלים, שהעניקו לרשויות שיקול דעת רחב בקשר לגורלותיהם של אזרחים שחורים. הגזענות החוקית האמריקאית, שהתמקדה בצבע עור באופן מפורש והעלימה עין מאלימות לא רשמית כמו תרבות הלינץ', נחשבה בעיני הנאצים ליעילה ואומצה כמודל. היטלר עצמו שיבח את אמריקה כחלוצה	משפטנים נאצים בשנות ה-30 חקרו והושפעו מחוקי Jim Crow בארה"ב. חוקי נירנברג שאבו השראה מהאיסורים האמריקאיים על נישואי בין-גזעיים ומהסיווגים המשפטיים של מוצא גזעי. פקידים נאצים גם חקרו את שלילת זכויות ההצבעה מאזרחים שחורים בארצות הברית כתקדים להדרה של יהודים ומיעוטים אחרים מהחיים האזרחיים בגרמניה.	השפעת המדיניות הגזענית האמריקאית על גרמניה הנאצית	גרמניה הנאצית	1933-1945

			בבניית "סדר גזעי בריא".				
Third Reich Britannica		<p>1. ספרי ילדים: פטריית רעל, ספר ילדים גרמני אנטישמי משנת 1938.</p> <p>2. קריקטורות אנטישמיות מקור</p> <p>3. שריפת ספרים (1933) ב-10 במאי 1933, סטודנטים בברלין ובעיירות אוניברסיטאיות נוספות בגרמניה, בתמיכת המשטר הנאצי, שרפו בפומבי אלפי ספרים, ברובם של סופרים</p>		<p>עם עליית הנאצים לשלטון ב-1933, החל המשטר, בהנהגת אדולף היטלר, ליישם מדיניות המבוססת על אידאולוגיה גזענית אנטישמית. חוקי נירנברג נחקקו ב-1935, והגדירו מיהו "יהודי" לפי קריטריונים גזעיים, שללו מיהודים את אזרחותם הגרמנית, ואסרו נישואין בין יהודים לבינאריים.</p>	חוקי נירנברג	גרמניה הנאצית	1935

		<p>יהודים, מרקסיסטים וסופרים זרים. תערוכת "אמנות מנוונת" (1937) 4. תערוכת אמנות שהמשטר הנאצי ארגן במינכן. תערוכה זו לעגה לסגנונות אמנות מודרניסטיים, יהודיים ו"לא אריים" - כמו אקספרסיוניזם, דאדאיזם וסוריאליזם - כסימנים של דעיכה גזעית ותרבותית.</p> <p> [4k, 60f...</p>					
Third Reich Britannic				מעבר לרדיפה השיטתית של יהודים,	המשך לחוקי נירנברג - מדיניות נאצית	גרמניה הנאצית	1945–1933

				<p>המדיניות הנאצית התנכלה גם לקבוצות רבות נוספות, ורדפה אותן בדרכים שונות, מעבדות ודיכוי עד לרצח המוני. צוענים (בני רומה), הומוסקסואלים, עדי יהוה, אנשים עם מוגבלויות, אוכלוסיות סלאביות (במיוחד פולנים ורוסים), יריבים פוליטיים ואחרים הוגדרו כנחותים גזעית. מיליונים עברו עיקור וסיורוס, מאסרים, עבודות כפייה והוצאה להורג. במזרח אירופה ראו הנאצים בסלאבים תת-אדם, המתאימים רק לעבדות או השמדה. הרשויות הגרמניות גירשו מיליונים לעבודות כפייה; עד 1944 עבדו</p>	<p>גזענית כלפי לא יהודים</p>		
--	--	--	--	--	----------------------------------	--	--

				בתוך גרמניה כמעט 5 מיליון פועלים זרים (בעיקר פולנים, רוסים וצרפתים) בתנאים אכזריים.			
				הרדיפה לפני פרוץ המלחמה הסלימה לאלימות ממוסדת מצד המדינה, במיוחד בליל הבדולח בנובמבר 1938, בו נשרפו בתי כנסת, נהרסו בתי עסק יהודיים, ויהודים רבים הוכו, נעצרו, ונושלו מרכושם.	ליל הבדולח	גרמניה הנאצית	1938
				בועידת ואנזה בשנת 1941 הנאצים דנו ב"פתרון הסופי לשאלה היהודית", והחלו תהליך של רצח עם שיטתי של יהדות אירופה. יהודים רוכזו בגטאות, נרצחו בירי המוני,	ועידת ואנזה	גרמניה הנאצית	1941

				<p>והועברו למחנות ריכוז והשמדה, שם נרצחו או מתו מרעב ומחלות. בנוסף, המשטר רדף מיליוני בני אדם נוספים - ובהם צוענים, פולנים, שבויי מלחמה סובייטיים, מתנגדים פוליטיים, הומוסקסואלים ובעלי מוגבלויות.</p>			
<p>כליאת יפנים אמריקאיים בריטניה</p>		<p>הליכים משפטיים, הפגנות שקטות, ולאחר מכן גם פעולות פוליטיות הביאו לביטול הרשמי של צו 9066 (1976), פיצוי ממשלתי לאסירים (20,000 דולר לכל אדם ב-1988), והתנצלות רשמית של הממשלה (1988), שהכירה בכך ש"עוינות גזעית" הייתה בין</p>		<p>הצו הנשיאותי 9066, יותר מ-120,000 יפנים-אמריקאים (כולל אזרחים אמריקאים) הועברו בכפייה מבתיהם, הוכנסו לעוצר, ונכלאו במחנות מעצר, מוקפים גדרות וחיילים, ללא הליך משפטי. פעולה זו נבעה מ"היסטריה של מלחמה" וחשדות חסרי בסיס לבגידה, שהתבססו אך</p>	<p>כליאה של יפנים אמריקאים</p>	<p>ארצות הברית</p>	<p>1942-1946</p>

		הגורמים.		ורק על מוצא אתני לאחר מתקפת פרל הארבור, למרות היעדר ראיות קונקרטיות.			
גרמניה בריטניה			לאחר כניעת גרמניה במאי 1945, יזמו בעלות הברית תהליך מקיף של "דה-נאציפיקציה במטרה לסלק את כל עקבות האידיאולוגיה הנאצית מהחברה והפוליטיקה הגרמנית. צעדים אלו כללו את משפטי נירנברג (בהם נשפטו מנהיגים נאצים בכירים), וכן פיטורי נאצים לשעבר ממשרות ציבוריות. בעוד שבשטח הכיבוש הסובייטי הוסרו נאצים רבים מתפקידיהם באופן גורף והאנטי-פשיזם הפך לעקרון מרכזי, במערב		דה-נאציפיקציה	גרמניה	1945

			<p>גרמניה נתקלו המאמצים בתוצאות מעורבות, כאשר רבים מנאצים לשעבר הצליחו לחזור לעמדות השפעה. עם זאת, התהליך לווה בהתמודדות תרבותית של גרמנים רבים עם עול העבר הנאצי, והוביל לכינון חוקה דמוקרטית (1949) שביססה עקרונות של זכויות אדם ושוויון בגרמניה המערבית, בניסיון לבנות מחדש חברה שאינה מבוססת על עליונות גזעית.</p>				
<p>מהטמה גנדי - בריטניקה</p> <p>צעדת המלח - בריטניקה</p>	<p>תורת הסאטיאגרהא של גנדי ("דבקות באמת") ביטאה השקפת עולם מוסרית, פילוסופית ורוחנית שהפכה</p>		<p>גנדי חווה אפליה גזעית קשה כמהגר הודי בדרום אפריקה, והחל שם במאבק אזרחי שקט נגד חוקים מפלים. בהמשך,</p>		<p>מהטמה גנדי - התנגדות לא-אלימה לקולוניאליזם הבריטי</p>	<p>הודו ודרום אפריקה</p>	<p>1893–1947</p>

	לתשתית תרבותית למאבק עמים מדוכאים.		עם שובו להודו, הנהיג מאבק נרחב בשלטון הקולוניאלי הבריטי, תוך הפעלת אי-ציות אזרחי, חרמות על מוסדות בריטיים. הפילוסופיה הלא אלימה שלו התבטאה במחאות גדולות מבוססות אי ציות אזרחי, כמו חרמות על סחורות ומוסדות בריטיים, וצעדת המלח ב-1930 נגד מסי המלח, שבמהלכה נעצרו עשרות אלפים. פעולות אלו ערערו ישירות על שלטון בריטניה הקולוניאלית, ותרמו באופן מכריע להשגת עצמאות הודו בשנת 1947.				
בהימראו ראמג'י אמבדקר בריטניקה			בהימר אמבדקר, דלית שהתחנך בארה"ב,		בהימראו ראמג'י אמבדקר מאבק הדלית	הודו	1927-1950

			<p>בריטניה וגרמניה, הפך לדמות המובילה במאבק נגד הדיכוי הקאסטי. ב-1932, אמבדקר תמך במהלך של השלטון הבריטי להעניק לדליתים אזורי הצבעה נפרדים, מהלך שגנדי התנגד אליו בתוקף וראה בו כאיום קולוניאלי במטרה לפצל את האוכלוסייה ההינדית. ב-1935 הכריז: "נולדתי כהינדו, לא אמות כהינדו", וב-1956 המיר את דתו לבודהיזם בפומבי יחד עם 200,000 דליתים. גנדי אילץ את אמבדקר לחתום על פשרה, שבה בוטלה ההפרדה הפוליטית. אמבדקר לא סלח לגנדי ותקף</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>אותו בחריפות בכתביו.</p> <p>אמבדקר הוביל לניסוח חוקת הודו (1950) שביטלה רשמית את הדלית ואסרה אפליה על בסיס קאסטה.</p>				
<p>בערך 1970–1945</p> <p>אסיה, אפריקה, קריביים</p>	<p>מדה-קולוניזציה לפוסטקולוניאליזם - קץ השלטון הקולוניאלי הרשמי</p>	<p>עשרות מדינות קיבלו עצמאות מהמעצמות האירופיות, אך נותרו עם תשתיות חברתיות, פוליטיות וכלכליות שנשענו על דיכוי גזעני קולוניאלי, כולל מערכות של חינוך נפרד, חלוקת קרקעות בלתי שוויונית, ומוסדות שליטה אירופיים.</p>	<p>מאבקים לאומיים ממושכים (חלקם אלימים, חלקם לא) אילצו את המעצמות להכיר בעצמאות העמים הכבושים.</p>	<p>תודעה קולוניאלית מושרשת, שציירה עמים לא-אירופיים כבלתי כשירים לשלטון עצמי, נותרה דומיננטית גם לאחר העזיבה הפורמלית.</p>	<p>הפוסטקולוניאליזם התגבש כפרויקט אינטלקטואלי ביקורתי שמערער על נרטיבים קולוניאליים, חוקר את ההשפעות התרבותיות של הכיבוש, ומבקש לשקם חוויות והיסטוריות מושתקות של העמים הנשלטים.</p>	<p>פוסטקולוניאליזם - בריטניקה</p> <p>קולוניאליזם - מערבי - בריטניקה</p> <p>אימפריאליזם - חדש - בריטניקה</p>	
	<p>פרנץ פנון - דוגמה לפוסטקולוניאליזם</p>			<p>פרנץ פנון בחן כיצד שלטון קולוניאלי יוצר תודעה עצמית מדוכאת בקרב עמים כבושים, תוך ניתוק</p>	<p>פנון - אנציקלופדיה - סטנפורד</p> <p>פוסטקולוניאליזם - בריטניקה - פנון, פרנץ.</p>		

<p>עור שחור, מסכות לבנות, (תרגמה תמר קפלנסקי, 2024)</p> <p>(ראו נספחים)</p>	<p>משפה, תרבות וזהות – תהליך המעמיק את שליטת המערכת. פנון הדגיש את הצורך במהפכה פוליטית ותרבותית לשחרור מוחלט מהקולוניאליזם, והפך לדמות מפתח בתנועות אנטי-קולוניאליות בעיקר באלג'יריה.</p> <p>כתביו מתארים כיצד תרבות קולוניאלית מציגה את האדם השחור כנחות, פראי וחסר עומק, וכיצד אידיאולוגיה זו מופנמת על ידי המדוכאים עצמם.</p>						
<p>אפרטהייד בריטניקה דרום אפריקה בריטניקה</p> <p>נלסון מנדלה בריטניקה</p>				<p>בשנת 1948, עלתה בדרום אפריקה מפלגת הלאום, וביססה את המדיניות הידועה בשם "אפרטהייד"</p>	<p>הקמת משטר האפרטהייד</p>	<p>דרום אפריקה</p>	<p>1948</p>

				<p>(אפריקנס: "הפרדה"). משטר זה חוקק שורה של חוקים שמטרתם הייתה הפרדה גזעית מוחלטת ואפליה פוליטית וכלכלית שיטתית נגד רוב האוכלוסייה הלא-לבנה. חוקים מרכזיים כללו את חוק רישום האוכלוסין (שסיווג כל אדם לגזע מלידתו: שחור, לבן, או אסייתי), חוק אזורי הקבוצות (שהפריד אזורי מגורים ועסקים לפי גזע), איסור על נישואי תערובת ויחסי מין בין-גזעיים. בנוסף, חוקי חינוך נפרדים (כמו חוק חינוך הבאנטו) נועדו להכשיר שחורים לעבודות כפיים ו"שירות". הוטלו חוקי מעבר שהגבילו את תנועת השחורים, ורובם</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				הוכרחו לחיות ב"בנטוסטנים", שנשלטו על ידי ראשי שבטים נאמנים לממשל, ואף נשללה מהם אזרחות דרום אפריקאית. מדיניות זו כללה שני סוגים: "אפרטהייד גדול" (הפרדה פיזית נרחבת) והן "אפרטהייד קטן" (הפרדה בחיי היומיום).			
אפרטהייד בריטניקה דרום אפריקה בריטניקה נלסון מנדלה בריטניקה			קמפיין ההתרסה, שיזמו הקונגרס הלאומי האפריקאי (ANC) והקונגרס ההודי של דרום אפריקה ב-1952, היה אחת מפעולות ההתנגדות הגדולות הראשונות הלא-אלימות למשטר האפרטהייד. אלפי שחורים והודים הפרו במכוון חוקי אפליה, כגון חוקי המעבר, על מנת		קמפיין ההתרסה	דרום אפריקה	1952

			למלא את בתי הכלא ולמתוח את גבולות המערכת. הקמפיין, נמשך מספר חודשים, והגביר את המודעות למשטר האפרטהייד בעולם.				
אפרטהייד בריטניה דרום אפריקה בריטניה נלסון מנדלה בריטניה			ב-21 במרץ 1960, התרחש טבח אכזרי בעיירה שארפוויל, סמוך ליוהנסבורג, במהלך הפגנה לא-אלימה נגד חוקי המעבר. מפגינים שחורים לא חמושים התאספו ליד תחנת המשטרה, והמשטרה פתחה באש על הקהל, הרגה לפחות 69 בני אדם ופצעה מעל 180 רבים מהם נורו בגבם בעת שניסו לברוח. הטבח זעזע את דרום אפריקה והעולם כולו.		טבח שארפוויל	דרום אפריקה	1960
					המאבק לזכויות האזרח בארה"ב	ארצות הברית	1954-1965

					במחצית המאה ה-20 (פירוט בעמודות הבאות)		
Civil Rights Movement Britannica			פסק דין שקבע כי הפרדה בבתי ספר מנוגדת לחוקה, וביטל את עקרון "נפרד אך שווה".		Brown V. Board of Education	ארצות הברית	1954
			בדצמבר 1955, בעקבות סירובה של רוזה פארקס לוותר על מושבה באוטובוס, החל חרם ממושך על מערך התחבורה הציבורית בעיר מונטגומרי. מאבק המוני זה, בהובלת מרטין לותר קינג הבן, נקט בטקטיקות של התנגדות לא-אלימה. המחאה הצליחה, ובנובמבר 1956 קבע בית המשפט העליון, בעקבות עתירה של ה-NAACP, כי יש לבטל את ההפרדה		חרם האוטובוסים במונטגומרי	ארצות הברית	1955

			באוטובוסים. החרם הציב את קינג כדמות מרכזית בזירה הלאומית.				
			ב-1 בפברואר 1960, ארבעה סטודנטים שחורים החלו בגל חדש של מחאה כאשר ישבו בדלפק מזון מופרד (בדלפקי מזון היה אסור לשחורים לשבת בפנים) בגרינסבורו. בתוך זמן קצר, אלפי סטודנטים ברחבי הדרום הצטרפו לפעולות דומות.		ה-ins- sit בגרינסבורו	ארצות הברית	1960
יש לי חלום מרטין לותר קינג המצעד לוושינגטון בריטניקה			המצעד, שאורגן על ידי איחוד של ארגוני זכויות האזרח השונים שמעתה נקראו יחד "התנועה לזכויות האזרח", הביא כ-250,000 משתתפים לוושינגטון הבירה בדרישה		המצעד לוושינגטון	ארצות הברית	1963

			<p>לשוויון זכויות ולחוק זכויות אזרח. האירוע כלל נאומים של מנהיגים בולטים, כולל מרטין לותר קינג ג'וניור, שנשא את נאום "יש לי חלום", שהפך לסמל של המאבק לשוויון.</p>				
			<p>בעקבות לחץ גובר מצד קינג והתנועה לזכויות האזרח, יזם הנשיא קנדי חקיקה שהובילה לחוק זכויות האזרח של 1964. חוק מקיף זה אסר אפליה על רקע גזע, צבע, דת, מין או מוצא לאומי במקומות ציבוריים, בתעסוקה ובתחומים נוספים. החוק העניק למדינה סמכות לאכוף את איסור האפליה במגוון תחומים.</p>		<p>חוק זכויות האזרח</p>	ארצות הברית	1964

האמנה נגד גזענות - מידע באתר האו"ם			<p>האמנה הבינלאומית בדבר ביעור כל צורות האפליה הגזעית (ICERD),</p> <p>שאומצה על ידי האו"ם ב-1965 ונכנסה לתוקף ב-1969, מהווה אבן יסוד במשפט הבינלאומי כנגד גזענות. היא מגדירה ואוסרת אפליה גזעית בכל תחומי החיים הציבוריים והפרטיים,</p> <p>ומחייבת את המדינות החברות לנקוט צעדים אקטיביים לביעור הגזענות, כולל חקיקה, מדיניות חינוכית ואכיפה. האמנה הוקמה ברוח של תקווה לאחר מלחמת העולם השנייה ותהליכי הדה-קולוניזציה, מתוך הכרה שיש צורך בכלי משפטי בינלאומי מחייב להתמודדות עם אפליה גזעית.</p>	האמנה הבינלאומית בדבר ביעור כל צורות האפליה הגזעית (ICERD)	האו"ם	1965
---	--	--	--	---	-------	------

			<p>היא הציבה סטנדרט עולמי שלפיו אין קבוצה רשאית לכפות עליונות גזעית על אחרת, וביססה מנגנוני דיווח ופיקוח על עמידת המדינות בהתחייבויותיהן.</p>				
<p>אפרטהייד בריטניקה דרום אפריקה בריטניקה</p> <p>נלסון מנדלה בריטניקה</p>			<p>ב-16 ביוני 1976, פרץ מרד נרחב בעיירה סוואטו (Soweto) שבפאתי יוהנסבורג, כתגובה להחלטת הממשלה לכפות את השימוש בשפת האפריקנס (שפת הלבנים) כשפת הוראה בבתי הספר השחורים. אלפי תלמידים יצאו להפגין, והמשטרה הגיבה באלימות קשה, פתחה באש חיה והרגה מאות תלמידים. תמונות הטבח הופצו ברחבי</p>		<p>מהומות סוואטו</p>	דרום אפריקה	1976

			<p>העולם ועוררו התנגדות בינלאומית. המהומות התפשט ברחבי דרום אפריקה והוביל לגל של מחאות, עימותים ודיכוי אליו מצד הממשלה.</p>				
<p>אפרטהייד בריטניקה דרום אפריקה בריטניקה</p> <p>גלסון מנדלה בריטניקה</p>			<p>משטר האפרטהייד בדרום אפריקה עמד בפני גינוי בינלאומי נרחב ומתמשך. האו"ם גינה את המשטר ב-1973 והטיל אמברגו נשק ב-1977. מדינות רבות, כולל בריטניה וארה"ב, הטילו סנקציות כלכליות על דרום אפריקה, והכריחו אותה לצאת מחבר העמים הבריטי. תנועות סולידריות ברחבי העולם קראו לחרם ספורטיבי, אקדמי ותרבותי.</p>		<p>התנגדות בינלאומית לאפרטהייד</p>	דרום אפריקה	שנות ה-70

			הלחץ הבינלאומי הגובר, בשילוב עם המאבק הפנימי, תרם משמעותית לשחיקת הלגיטימציה של המשטר, להיחלשותו הכלכלית ולבסוף לפירוקו.				
אפרטהייד בריטניקה דרום אפריקה בריטניקה נלסון מנדלה בריטניקה			השילוב של הלחץ הפנימי מצד תנועות ההתנגדות והסנקציות הבינלאומיות הפעיל לחץ אדיר על ממשלת דרום אפריקה. החל מסוף שנות ה-80, החלו מגעים חשאיים ומשא ומתן בין הנהגת האפרטהייד (בראשות הנשיא פ.ו.ו. דה קלרק) לבין מנהיגי ההתנגדות, בראשם נלסון מנדלה, ששוחרר מהכלא בפברואר 1990 לאחר 27 שנות		סיום משטר האפרטהייד	דרום אפריקה	שנות ה-80 עד 1994

			<p>מאסר. תהליך זה הוביל לביטול הדרגתי של חוקי האפרטהייד, ולכינון חוקה דמוקרטית חדשה ב-1993, אשר העניקה זכות בחירה שווה לכלל האזרחים. באפריל 1994 נערכו הבחירות הדמוקרטיות הרב-גזעיות הראשונות בהיסטוריה של דרום אפריקה, בהן ניצח הקונגרס הלאומי האפריקאי, ונלסון מנדלה הושבע לנשיאה השחור הראשון של המדינה. לאחר עלייתו לשלטון, הקים מנדלה את ועדת האמת והפיוס (TRC) ב-1995, במטרה לחקור הפרות זכויות אדם שבוצעו תחת משטר האפרטהייד ולטפח פיוס</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

			לאומי.				
אסלאמופוביה בריטניקה				<p>בעקבות פיגועי הטרור של 11 בספטמבר 2001, גברו באופן דרמטי פחד, שנאה ואפליה כלפי מוסלמים ודת האיסלאם ברחבי העולם. בתקופה זו חלה עלייה חדה בתקיפות מילוליות ופיזיות נגד מוסלמים, במיוחד בארצות הברית ובאירופה. ממשלות ותנועות פוליטיות קידמו גם חקיקה מפלה, כגון חוקים המגבילים סממנים דתיים בציבור, תוך הסתמכות על הטענה שאיסלאם אינו תואם לערכי המערב.</p>	<p>איסלאמופוביה לאחר אירועי ה-11 בספטמבר</p>	<p>ארצות הברית ואירופה בעיקר</p>	<p>2001-היום</p>
BLM britannica	<p>גרפיטי ענק של המילים "Black Lives Matter"</p>		<p>תנועת Black Lives Matter (BLM) נוסדה</p>	<p>אפליה גזעית בארצות הברית באה לידי ביטוי</p>	<p>Black Lives Matter</p>	<p>ארצות הברית</p>	<p>2013-היום</p>

			<p>גם כיום, במיוחד במקרים של אלימות משטרית, כאשר הסיכוי שאדם שחור ייהרג על ידי המשטרה גבוה בהרבה מהסיכוי של אדם לבן. אירועים כמו הירי בנער הלא חמוש טראיבון מרטין בשנת 2012 על ידי מתנדב במשמר שכונתי, ולאחר מכן ההרג של אריק גארנר ומייקל בראון, הגבירו את המודעות לאלימות המשטרית. מותם של ג'ורג' פלויד, אמהוד ארברי ובריאונה טיילור בשנת 2020 הגבירו את תשומת הלב של החברה האמריקאית כלפי אלימות משטרית וחשפו את עומק הגזענות המושרשת</p>			<p>בשנת 2013 כתגובה לגזענות המתמשכת ולאלימות כלפי שחורים, תוך התמקדות מיוחדת באכזריות משטרית. התנועה פועלת כמערך חברתי מבוזר (לא ארגון היררכי), ופועלת למען זכויות האדם והאזרח של אנשים שחורים ולהטלת ספק במוסדות, חוקים ומדיניות המשמרים אפליה וחוסר צדק. באמצעות הפגנות ענק ושימוש ברשתות החברתיות, התנועה מתמקדת בלחשוף אי שוויון מערכתי, לדרוש אחריות מהחוק והמשטרה, ולהיאבק באפליה גזעית.</p>	<p>בוושינגטון הבירה, מוזיקה של קנדריק לאמאר ו-H.E.R., הפקות נטפליקס ופרויקטים חינוכיים ברשתות.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

				במערכת.			

מקרא:

אדום - פרוטו-גזענות

ירוק - קולוניאליזם, מופעיו והשלכותיו

סגול - העבדות בארה"ב, המאבק השחור בארה"ב

צהוב - גרמניה הנאצית

נספחים:

אריסטו כרך א' 1245a-b תרגום נורית קרשון:

"אדם שמעצם טבעו אינו בחזקת עצמו אלא הוא בחזקת אדם אחר — אדם כזה הוא עבד מעצם טבעו. ומהו חפץ נרכש? איבר המשמש לפעולה, והוא נפרד. [...] כל בעל חיים מורכב בראש ובראשונה מנפש ומגוף: זו מטבעה שולטת, זה מטבעו נשלט. [...] אנשים הנבדלים מן האחרים כהבדל הנפש מן הגוף וכהבדל

האדם מן החיה — וזה מצבם של מי שעבודת הגוף יפה להם ובה מיטב כוחם — הם מטבעם עבדים, ומוטב להם שיהיו נשלטים באופן הזה. [...] ברור אפוא שאכן ישנם אנשים שמטבעם הם בני חורין, ויש כאלה שהם עבדים מטבעם, ובעבורם העבדות כדאית וגם צודקת."

התנגדות תרבותית לעבדות:

אקוויאנו (מתוך פרק 2) על ספינת העבדים, תרגום חופשי:

"הסירחון בתא האחסון בעודנו על החוף היה כה מבעית ובלתי נסבל, עד שהיה מסוכן לשהות שם זמן ממושך... הצפיפות במקום, החום הנורא, ומספר האנשים על הספינה - שהיה כה רב עד שלכל אחד כמעט שלא נותר מקום לזוז - כמעט וחנקו אותנו... צרחות הנשים וגניחות הגוססים הפכו את הכול למחזה אימה שכמעט ואי אפשר לתפוס בשכל."

פיליס וויטלי - "על היותי מובאת מאפריקה לאמריקה" (1773)

Phillis Wheatley, שנולדה בסביבות 1753 במערב אפריקה ונחטפה לעבדות בגיל צעיר, הפכה למשוררת האפרו-אמריקאית הראשונה שפרסמה ספר שירה, Poems on Various Subjects, Religious and Moral, בשנת 1773.

פיליס ויטלי בריטניקה

On Being Brought from Africa to America
, 'Twas mercy brought me from my Pagan land'
Taught my benighted soul to understand
:That there's a God, that there's a Saviour too
.Once I redemption neither sought nor knew
,Some view our sable race with scornful eye
".Their colour is a diabolic die"
,Remember, Christians, Negroes, black as Cain
.May be refin'd, and join th' angelic train

תרגום חופשי לעברית:

רחמים הביאוני מארצי הפגאנית,
וילמדו את נפשי האפלה להיות תבונית
שיש אלוהים, ויש מושיע בעולם:
פעם גאולה לא ביקשתי או ידעתי גם.
יש שראו את גזענו השחור בבוז,
"צבעם הוא צבע השטן" - אמרו מבלי לחוס
זכרו, נוצרים, כי גם כושים, שחורים כקין

יכולים להיטהר, להצטרף למרכבת שמים.

הקלטות מתחילת המאה ה-20 של שירי ספירטואליזם:

[Go down Moses](#)

[Nobody knows de trouble I've seen](#)

סצנה מ"הולדתה של אומה" המציגה אדם שחור כאנס (מגולם על ידי אדם לבן בבלאקפייס):

Birth of a Nation (1915), woman throws herself off cliff

ג'ים קראו, מופעי מינסטרל:

[הופעת מינסטרל של השיר Jump Jim Crow](#)

[קטע מתוך הסרט דמבו \(1941\) המבוסס על מופעי מינסטרל \(דמות העורב הראשית נקראת Jim Crow\)](#)

פוסטקולוניאליזם:

פרנץ פאנון, מתוך המבוא ל"עור שחור, מסכות לבנות" (תרגום תמר קפלנסקי):
"ספר זה הוא ניסיון להבין את יחסי הגומלין בין שחור ללבן. הלבן כלוא בלונג שלו. השחור בשחור שלו. אנסה לגלות את כיוונו של הנרקיסים הכפול הזה, ואת מניעיו... הרצון לשים קץ למעגל שאין לו קץ, רצון זה בלבד הנחה את מאמצי. הנה עובדה: הלבנים רואים את עצמם נעלים על השחורים. הנה עובדה נוספת: השחורים רוצים להוכיח ללבנים, ובכל מחיר, את עושר מחשבתם ואת עוצמת רוחם, המשתווה לזו של הלבנים. איך נחלצים מהמצב הזה? ... לדעתי רק ניתוח פסיכואנליטי של הבעיה השחורה יכול לחשוף את האנומליות הרגשיות שגרמו להיווצרות התסביך. המטרה היא פירוק מוחלט של העולם החולני הזה. אני מאמין שהאדם צריך לשאוף לקבל על עצמו אוניברסליזם, שהוא חלק בלתי נפרד מהמצב האנושי... מכאיב ככל שיהיה, לא נותר לי אלא להגיע למסקנה זו: לשחור קיים רק גורל אחד. וזהו גורל לבן."

המנוני התנועה לזכויות האזרח:

[A Change is Gonna Come - Sam Cooke](#)

[We Shall Overcome - בביצוע ג'ואן באאז במצעד לוושינגטון](#)

[The Lonesome Death of Hattie Carroll - Bob Dylan](#)

בלאק לייבס מאטר:

השיר [Alright](#) של הראפר קנדריק לאמאר, שהפך להמנון לא רשמי של התנועה.